

Rädda Barnens remissvar på *SOU 2022:61 Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid.***Sammanfattning**

Rädda Barnen är mycket positiva till utredningens förslag i stort. Rädda Barnen tillstyrker utredningens bedömning om att en utökad rätt till fritidshem ska utformas som ett avgiftsfritt allmänt fritidshem för alla 6–9-åringar. Utifrån barns rätt till meningsfull fritid i FN:s barnkonvention anser Rädda Barnen att inget barn ska tvingas avstå från att ta del av fritidshemmet med anledning av arbetslöshet i familjen, när en förälder är föräldraledig eller andra sociala eller ekonomiska skäl.

Rädda Barnen har valt att kommentera de delar som är mest relevanta utifrån vårt perspektiv. Vad gäller övriga delar av betänkandet har Rädda Barnen inga synpunkter och vare sig till- eller avstyrker dessa.

6.5 Ett allmänt fritidshem bör införas

Utredningen föreslår bland annat att en utökad rätt till fritidshem ska utformas som ett avgiftsfritt allmänt fritidshem för alla 6–9-åringar.

Rädda Barnen tillstyrker detta förslag och bedömer att det skulle ha en mycket positiv effekt för barns rätt till meningsfull fritid i enlighet med barnrättslagen. Det skulle också stärka barns tillgång till samhällstjänster i enlighet med den europeiska barngarantin.

Utifrån barns rätt till meningsfull fritid i FN:s barnkonvention anser Rädda Barnen att inget barn ska tvingas avstå från att ta del av fritidshem med anledning av arbetslöshet i familjen, när en förälder är föräldraledig eller andra sociala eller ekonomiska skäl vilket alltför ofta är fallet idag. Risker är idag särskilt stora för barn som lever i långvarig socioekonomisk utsatthet att utifrån nuvarande regelverk eller ekonomiska hinder riskera att i flera år uteslutas från fritidshem. Detta har idag negativa konsekvenser då barn som kan ha störst behov, inte får ta del av den sociala samvaro som fritidshem erbjuder och som stimulerar elevernas utveckling och lärande, goda relationer och meningsfull fritid.

Rädda Barnen skulle dock gärna se i förslaget att i stället för redan höstterminen det år då elever fyller 9 år sänka antal timmar från 490 till 295 timmar om året, att förslaget justeras så att erbjudandet om 490 timmar om året omfattar hela elevens tid i lågstadiet, fram till och med årskurs 3. Anledningen är att en majoritet går på fritids i årskurs 3 och inget barn ska tvingas hamna utanför det sociala sammanhanget som fritidshem innebär.

Rädda Barnen tillstyrker vidare förslaget att 6–12-åringar ska kunna erbjudas fritidshem eller öppen fritidsverksamhet eller mer tid i dessa två verksamheter mot bakgrund av barnets levnadsvillkor.

7.5 Förslag som syftar till ökad kunskap om fritidshem och öppen fritidsverksamhet för 10–12-åringar

Rädda Barnen delar utredningens slutsats att det finns ett särskilt behov av att i högre utsträckning uppmärksamma 10–12-åringarnas livsvillkor efter skoltid. Denna åldersgrupp är i låg utsträckning inskriven på fritidshem men tar också i låg utsträckning del av den öppna fritidsverksamheten i kommuner som ofta riktar sig till äldre barn från årskurs 7. Rädda Barnen har idrott- och kulturverksamhet under eftermiddagstid i flera socioekonomiskt utsatta bostadsområden på olika platser i landet och har valt att ha dessa under eftermiddagstid då många barn går på fritidshem. Anledningen är dels utifrån det stora behov vi möter bland barn som inte har rätt att gå på fritids och som har ett stort behov av sociala och fysiskt strukturerade aktiviteter, dels utifrån att många barn på mellanstadiet inte har tillgång till, men dock behov, av anpassad verksamhet med vuxennärvaro och trygghet. Civilsamhällesorganisationer kan dock inte möta upp detta behov i tillräcklig utsträckning.

Rädda Barnen tillstyrker därför att fritidshem och öppen fritidsverksamhet för 10–12-åringar bör utredas i särskild ordning för att omfatta vilka behov och preferenser som åldersgruppen har och vilka behov det är som ska mötas. Vi vill här särskilt betona vikten av att barn ges möjlighet att vara delaktiga, och blir hörsammade när de formulerar sina behov och möjliga lösningar enligt artikel 12 i barnkonventionen.



Maria Frisk
Chef för Sverigeprogrammet